

הרבנית אסנת ברזאני, ראשת הישיבה במוסול

בניסיון לשפר את מצבם הרוחני של יהודי כורדיסטן במאה ה-17, פעלו חכמי האזור להקמת מספר ישיבות שיצמיחו את גדולי התורה הבאים. הרב שמואל ברזאני היה אחד מהאישים במהפכה רוחנית זו. בזכות החינוך הייחודי שהעניק לאסנת, בתו היחידה, עלתה התלמידה לדרגה יוצאת דופן: ראשת הישיבה במוסול.

בניסיון לשפר את מצבם הרוחני של יהודי כורדיסטן במאה ה-17, פעלו חכמי האזור להקמת מספר ישיבות שיצמיחו את גדולי התורה הבאים, אלו שינצדו ברחבי כורדיסטן היהודית, יפיצו מחוכמתם ויקימו בתורם ישיבות נוספות.

אחד מהאישים הבולטים במהפכה רוחנית זו היה הרב שמואל ברזאני, אשר בזכות החינוך הייחודי שהעניק לאסנת, בתו היחידה, עלתה התלמידה המבריקה ורבת הכישרונות לדרגה יוצאת דופן: ראשת הישיבה במוסול.

קורדיסטן, המאה ה-17: זה שנים רבות שנחשבה הקהילה היהודית באזור כמי שנמצאת במצב רוחני ודתי קשה: היא לא הצמיחה עוד תלמידי חכמים מרשימים והחינוך של צעירי הקהילה – חינוך שהוציא לה את שמה ברחבי יהדות העולם – כמו שקע בתרדמה. על הרקע הקשה הזה ניסה אחד ממנהיגי הקהילה בעיר מוסול (כיום בעירק), הרב שמואל ברזאני, להפיץ את בשורת המהפכה הרוחנית שתכנן: הקמת ישיבות ברחבי קורדיסטן שיצמיחו את גדולי התורה הבאים, תלמידי חכמים אשר יקימו בתורם ישיבות נוספות.

במסגרת אותה מהפכה רוחנית נחשפה בתו של הרב שמואל, אסנת ברזאני (בסביבות 1590-1670), לדרך חינוך שונה לחלוטין מזו שהייתה מנת חלקן של ילדות יהודיות במהלך הדורות. אביה, שלא הכיר דרך חינוך אחרת, גידל אותה בתור תלמידת חכמים. "שום מעשה ומלאכה לא למדני", מספרת באחד ממכתביה הנדירים, "חוץ ממלאכת שמים" (הציטוט לקוח מכאן). כשהגיעה אסנת לגיל בגרות, רצה האב למצוא לה חתן מתאים: היות שהעריך את למדנותה המופלגת, דרש מבעלה העתידי שלא להפריע ללימודיה עם מלאכות נשיות.

לאחר לכתו של אביה, תפס בעלה את מקומו כראש הישיבה במוסול, בירת מחוז נינווה שבעירק. מלבד השקדנות שהפגינה בלימודיה, עמדה אסנת לצד בעלה וחלקה עמו את חובות ראש הישיבה במוסול. היות שהיה גם בעל טרוד בארגון הקהילה ובלימודיו התורניים, לא תמיד מצא "פנאי ללמד התלמידים", וכאן נכנסה אשתו לתמונה, "כי אני הייתי מלמדת אותם במקומו, עוזרת הייתי כנגדו" (הציטוט לקוח מכאן).

לצערה של הרבנית, בעלה נפטר זמן לא רב לאחר אביה, והיא, דמות מוכרת ואהובה בכורדיסטן היהודית, מונתה לראשת הישיבה במקומו. היה זה כבוד שניתן לנשים מעטות בהיסטוריה היהודית והיא הייתה נחושה לנצלו כדי להיטיב עם קהילתה.

העובדה שאביה ובעלה השקיעו את כל כספם במפעליהם התורניים הובילה אותה ואת ילדיה לשקוע בחובות עמוקים. נושים נוצרים מיהרו לביתה והוציאו מידה את המפתח. ללא עזרה נאלצה למכור את כל רכושה – כולל בגדיה. אולם הכאב שבפרידה מספריה האהובים היה כנראה הקשה ביותר.

